

III
M, 40195,
1/2.

Don
Lupančić
Storžanek

40195, III. M. h.

OTON ŽUPANČIČ
STO UGANK

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF TORONTO
1911

TISKALA „UČITELJSKA TISKARNA“

OTON ŽUPANČIČ
STO UGANK

STO UGANK —
TRISTO ZADRG
TRISTO ZANK

V LJUBLJANI

1915 M. O.

OTON ŠUPANČIČ
STO UGANIK

III M 40195 h

030028033

IZDALA IN ZALOŽILA
„O M L A D I N A“

1

Srebrna, srebrna košarica,
v njej zlata, prezlata zarjica;
na glavo zadela jo deklica,
Poljančeva Marjetica.

2

Biserne brez kril čebele
snoči stiha priletele,
noč na travi prenočile,
davi v solnce se poskrile.

3

Po travniku se pasli,
kozolce so prevračali,
veliki so narasli.

4

Suhljato, kosmato,
bradato, rogato,
a niti kozel niti vrag.

5

Poznam rudarja —
goré ustvarja.

6

Zlato valovje okrog in okrog;
brêdem do pása, ne zmočim si nog.

7

Nôge v blatu,
glava v zlatu.

8

Povezan moř — krepak junak,
razvezan moř — slabič za nič.

6/

9

Sredi polja jasen grad:
sama okna, nič ni vrat;
bogatini pridejo,
okna z zlatom zazidajo.

10

Poljska ravnina,
sama ščetina.

11

Stara baba grbasta,
stara baba škrbasta,
kraj vodé poseda,
se v zrcalo gleda.

12

Nema deklica živela,
tiho nad vodó strmela;
mrtva slavo si razglašá,
mrtva ptičke oponáša.

13

Bela nožica,
zelena devica,
glavó je sklonila,
lasé razpustila.

14

Oče Grčar — korenjak,
z glávo dreza pod oblak,
sinčki — malčki,
plahi palčki.

15

Pod igláto goró
vem za črno vojskó.

16

Gôra k gôri se poganja,
šopek cvetja ji poklanja.

17

Lejte ga mlinarja: sredi nebá
melje in melje, a moke ne dá.

18

Šaroperci,
vodonosci,
nebomerci,
zemljerosci.

19

Droben pas,
velik glas
čez vso vas.

20

Pedenj-človek; laket-brada
z okna mu po steni pada.

21

Črno solnce
zlate žarke meče,
črno solnce
se za zlatim kreče.

22

Poglej ga klepača:
na vrhu oreha
kozolce prevrača.

10/

23

Deklica rudeča
pod zemljó se skrila,
zunaj šopek pustila.

24

Krono nosim,
v svili hodim,
v svetli kočiji
peš korakam.

25

Kakšne so to kuharice:
vse so lončke prevrnile,
niti kapljice prelile.

26

Preluknjána mreža —
masla polna deža.

27

Na strehi poseda
pa v kuhinjo gleda.

28

Kokoška zlatonožka,
na zlatih jajčecih sedi,
nam črna piščeta vali.

29

Vsi smo z doma, nič se bati:
drobna žabica pred vrati
hišo čuva nam pred tati.

30

Živa roža, živo séme —
Bog ne daj na naše sléme!

31

Reg-reg-regljá,
vile nasaja,
volno prodaja.

32

Zelena kodelja,
kosmata prelja.

33

Bosota,
nagota,
brez igle jo zbadam,
brez ognja jo žgem.

34

Pleča lesena,
glava jeklena,
misel iskrena.

35

Nima duše, vendar diha,
drobno seme v rožo razpiha.

36

Prebito —
zvito:
konj na meni,
jaz na konju.

37

Vsem kopitarjem sem kos:
neobut sem, nisem bos.

38

Igla-bodica,
konjska slaščica,
slastna zob
za konjski zob.

Tenka vrtavka,
 urna plesavka,
 čimbolj se vrti,
 tembolj se redi.

Ribica lesena,
 skače, smuče, plete mreže,
 ž njimi ribiča poveže.

Na zapeček sede,
 brez vretêna prede,
 prede venomer,
 preje pa — nikjer.

42

Dva navzkrižna trama,
dva viseča hrama;
kamor se poganjata,
se pravici klanjata.

43

Leze, leze — kámenje liže,
dere, dere — gôro pobere.

44

Hlapec ves dan vôdo tepe,
gospodarju polni žepe.

45

Za strnišče
kosca išče.

46

Železna ladja,
ognjena peč,
po suhem morju
valove gládi.

47

Kupa polna božje slave
se razliva čez višave.

48

Tiplje, tiplje po golih kostéh,
zadaj sôpe naduha,
v staro omaro puha,
z viška vsiplje grom po ljudeh.

49

Zvrhan vrč ognjenih rož,
v rôkah zlat drži ga mož,
semtertja ga maje,
Bogu slavo daje.

50

Zlato solnce,
v solncu luna,
v luni hlebček,
v hlebčku Bog.

51

Žolt je lonček,
bel pokrovček;
pokrovčka ne odkrijem,
iz lončka se napijem.

52

Kita, z vita
iz sladkega žita.

53

Po štirih nogah
po pečinah-skalah,
po treh, po treh
po pečinah-pečéh.

54

Švigaj, smuči,
misel suči,
um nam móti,
prav nas póti!

55

Ta je v temnici podzemeljski bil,
bil je rezan,
bil je vezan,
svojo sladko kri je prelil,
prišel na to slavje —
bratcem vsem na zdravje.

56

Ptičko čez streho spustim,
ali za rep jo držim.

57

Zlatega zajčka sem ujel,
zlatega zajčka v srebrno nastavo;
on pa, ne bodi len, hop, hop,
skoči na steno, s stene na strop.

58

Kar ujame,
vse posname;
pravo kaže,
vendar laže.

59

Pet sinov iz ene hiše,
pa se vsak drugače piše.

60

Peró pri peresu — perja nič,
list pri listu — listja nič.

61

Jaz pravim, da so mejičice,
v mejicah črne ptičice;
čepijo, molčijo,
nas peti učijo.

62

Pozimi Vila Rogovila,
spomladi Vila Metuljarka,
jeseni Vila Radodarka.

63

V sneg zašel,
sinjo kapico našel.

64

Mladinka — planinka,
ženka — dolinka,
starka — primorka.

22/

Poleti smo revčki,
 brez glasa smo pevčki ;
 čez zimo, čez zimo
 na konjih sedimo,
 pojêmo, zvonimo.

V mladosti goščava,
 v starosti goljava ;
 v mladosti goljava,
 v starosti goščava.

Leseni dvorci,
 dišeči zastorci,
 koščeni predalčki,
 v njih sladki malčki.

68

Ta obroček
ni za sodček;
ta-le kamen-nekremenec
daje plamen-neognjenec;
to očesce je slepó,
vendar gleda me zvestó.

69

Nima fantek kapice,
kapica ima fantička;
prišle hude sapice,
niso vzele kapice,
vzele so fantička.

70

Preko loke, preko hriba
se jeklena pase riba.

71

Todkaj tipal siv je ded,
črn za njim pozna se sled.

72

Iz razdrtega korita
lačna vrana sito pita.

73

Vztrepetal na gôri dob:
vgriznil ga je babji zob.

74

Po stenah mi pleza,
besede prestreza,
besedo ujame,
besedo povzame.

75

Vse izve se, vse se sliši
v polževi človeški hiši;
to si za uhó zapiši.

76

Sladke sinke péstujem,
dajte mi palico, da se oprèm.

77

Zvezde zlate
leté čez trate.

78

Iz lesá me tešejo,
iz kremená krešejo.

79

Čez dan pod posteljo miruje,
zvečer nam pête zalezuje.

80

Svetlinova hči
na mizi stoji,
na stene nas riše,
zaspi, vse izbriše.

81

En zlatnik, en srebrnjak,
a drobiža polovnjak.

82

Od gôre do gôre pajčolán,
z nebeškimi zvezdami pretkan.

83

Pikapolonica, pikapolona
zlezla iz solnčnega zatona;
črna črnikasta,
zláto je pikasta;
širom zemljice
ne najde družice,
pogleda v vodó,
zagleda sestró.

84

Naróbe-svet
v kristal ujet.

85

Pod nebom sika, svišče,
po zemlji igle išče,
na strehi iglo najde,
po niti v zemljo zajde.

86

Nebeška kraljična
vso božjo noč skače:
iz zlate palače
v srebrno pristavo,
iz srebrne pristave
v črno bajto.

87

Skozi zaprto okno skočila,
šipe nobene ni razbila.

88

V zlati skrinji mlin drobán,
teče, teče noč in dan.

89

Brez ključka je zaklenjeno,
čez góro je namenjeno;
vsak lahko ve, komu in kam,
kako in kaj, pa êden sam.

90

Tenka žica,
v žici iskra,
v iskri novica.

91

Vije, vije,
Kráševece brije,
Trst pometa,
mórje premeta.

92

Gôra skače na goró,
z belim cvetjem se tepó.

93

Drži, maček, drži hišo,
da je voda ne odnese!

94

Polivka, polivka čez ves svet,
v polivki velikih žgancev pet.

95

Z glávo puha,
s srcem kuha,
z nogámi melje,
v Ljubljano nas pelje.

96

Ves je zêlen náš svetnik,
vsemu svetu pomladnik.

97

Pod goró
kralj z vojskó;
prišel je čas —
mislí na nas!

98

Škrjanček pod nebó zleti,
se v same zvezde razprši.

99

Suha starka na strehi čepi,
pisan jezik na cesto molí.

100

Mavrica na tri pramence —
Bog poživi vse Slovence!

1. Macesna.	19. Dž.
2. Riba.	20. Nagelj.
3. Kralj sveta.	21. Svinčevica.
4. Srebrna vila v
skrinici.	22. Klepetnik.
5. Krt.	23. Srednjica.
6. Zlata riba.	24. Paj.
7. Pijavka.	25. Čebota.
	26. Srebrna v skrinici.

REŠITVE UGANKAM.

8. Pivnica.	27. Črna — bela
vina — ajla.
9. Vaba.	28. Kneževina na
Sloven.
10. Vrbova vejica
+ ptičica.	29. Polje.
11. Trava.	30. Kosa.
12. Hval.	31. Črna, kraljica
sveta.
13. Kraljica.	32. Kopriva.
14. Pivotala drevo
v rosti.	33. Novorojena mlada
i nekova.
15. Pustolovka.	
16. Običaj.	

1. Marjetica.	19. Bič.
2. Rosa.	20. Nagelj.
3. Kupi sena.	21. Solnčnica.
4. Senéne vile s
sénom.	22. Klepetec.
5. Krt.	23. Redkvica.
6. Zrelo žito.	24. Pav.
7. Pšenica.	25. Čebele.
8. Snop.	26. Satovje s strd-
jó.
9. Kozolec.	27. Dimnik.
10. Strnišče.	28. Ogenj — žerja-
vica — oglje.
11. Vrba.	29. Ključavnica na
žabico.
12. Vrbova vejica
— piščalka.	30. Požar.
13. Breza.	31. Koza.
14. Hrast.	32. Grm, ki ga koza
obira.
15. Mravljinci.	33. Kopriva.
16. Cvetočé drevje
v vetru.	34. Kovaška klada
z naklom.
17. Postovka.	
18. Oblaki.	

35. Kovaški meh.	54. Ugankar.
36. Podkev.	55. Vino.
37. Podkovan	56. Klobčič.
konj.	57. „Zajček“.
38. Ovséna zob.	58. Zrcalo.
39. Vreteno.	59. Prsti.
40. Tkalski čolni-
ček.	60. Pisarna.
41. Mačka.	61. Note.
42. Tehtnica.	62. Jablana.
43. Voda.	63. Zimzelen.
44. Mlin.	64. Reka.
45. Kmet v soboto.	65. Kraguljčki.
46. Likalnik.	66. Lasje — brada.
47. Zvon.	67. Oreh.
48. Organist.	68. Prstan.
49. Mašnik s kadi-
nico.	69. Želod.
50. Monštranca.	70. Kosa.
51. Pivo s peno.	71. Dim — saje.
52. Pletena štruca.	72. Kras. (Ker po-
šilja Ljubljani-
co Savi).
53. Koza. (Žival —
posoda).	73. Sekira.
	74. Odmev.

75. Uho.	lune na zem-
ljo).
76. Trta z grozd-
jem.	87. Jutranja zarja.
77. Kresnice.	88. Žepna ura.
78. Luč.	89. Pismo.
79. Zajec za čevlje.	90. Brzojav.
80. Svetilka.	91. Kraška burja.
81. Solnce — luna
— zvezde.	92. Vihar na
morju.
82. Rimska cesta.	93. Sidro.
83. Zvezdnato
nebo.	94. Morje in pet
delov svetá.
84. Zrcaljenje v
vodi.	95. Vlak.
85. Strela — stre-
lovod.	96. Zeleni Jurij.
86. Svetloba po-
noči (od soln-
ca na luno, od	97. Kralj Matjaž.
	98. Raketa.
	99. Zastava.
	100. Trobojnica.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS ●

00000453865

31/2. - Pf. Ex.

Тайна и Младина

